

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/17

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/3373

Karar No. 2025/5555

Tarihi: 30.06.2025

●İŞTEN ÇIKIŞ KODUNUN DÜZELTİLMESİ
DAVASI
●İŞTEN ÇIKIŞ KODUNUN DÜZELTİLMESİ
DAVASINDA GÜNCEL HUKUKİ YARARIN
BULUNDUĞU

ÖZETİ: Somut uyuşmazlıkta; davacı tarafından 07.10.2024 tarihinde işe iade, bir kısım işçilik alacaklarının tahsili ve işten çıkış kodunun düzeltilmesi talepli açılan davada, Mahkemece işten çıkış kodunun düzeltilmesi talebi yönünden tefrik kararı verilmiştir. Temyiz incelemesine konu çıkış kodunun düzeltilmesi talepli davada yapılan yargılamada, bu tespit davasının açılmasında davacının hukuki yararının bulunmadığı gerekçesiyle davanın, dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiştir.

Dosya kapsamı, dava dilekçesi içeriği ve tefrik kararı dikkate alındığında, davacının işten çıkış kodunun düzeltilmesi gerektiğinin tespitine ilişkin davayı açmakta güncel hukuki yararı bulunduğu açıktır. Mahkemece işin esasına girilerek dosya kapsamına ve yer alan delillere göre bir karar verilmesi gerekirken hukuki yarar yokluğu gerekçesiyle davanın usulden reddi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 20.02.2019-01.04.2024 tarihleri arasında davalı Belediye Başkanlığı ile dava dışı yüklenici şirketlerde giriş çıkış yapılarak işçi olarak çalışmaktayken 01.04.2024 tarihinde Demirci Belediye Başkanının imzası ile düzenlenen usulsüz fesih bildirimini ile haksız olarak işten çıkartıldığını, davacının işsizlik ödeneği alabilmesi için çıkış kodunun düzeltilmesi gerektiğini, çıkış kodunun gerçeği yansıtmadığını ileri sürerek Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) bildirilen işten çıkış kodunun düzeltilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının, işverenin güvenini kötüye kullanarak davalı Belediyenin iç işleyişiyle ilgili bilgileri ve sırları kötüniyetli olarak üçüncü kişilerle paylaşıp Belediyede usulsüzlük varmış izlenimi uyandıracak eylemlerde bulunması nedeniyle iş sözleşmesinin haklı olarak feshedildiğini, davacının iddialarının gerçeği yansıtmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Mahkemenin 2024/213 Esas sayılı dava dosyasında verilen karar ile alacak davası ile birlikte açılan dosyanın işten çıkış kodunun düzeltilmesi talebinin tefrik edildiği ve işbu dosya esasına kaydedilen işten çıkış kodunun düzeltilmesi talebi yönünden yargılama sonucunda, dava tarihi itibarıyla feshin değerlendirileceği ya da değerlendirildiği bir başka dava bulunmakta ise bu davanın kesinleşmiş olup olmaması önem arz etmeksizin artık tespit davası açılmasında güncel bir hukuki yararın varlığından söz edilemeyeceği, somut olayda da dava tarihi itibarıyla taraflar arasında feshin değerlendirileceği bir başka işçilik alacağı davası bulunduğu, dolayısıyla bu tespit davasının açılmasında davacının güncel bir hukuki yararının bulunmadığı gerekçesiyle tespit talebine ilişkin davanın, dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacı tarafından bir kısım işçilik alacaklarının tahsili, işe iade ve işten çıkış kodunun düzeltilmesi talepli açılan davada, Mahkemece işten çıkış kodunun düzeltilmesi talebi yönünden tefrik kararı verilerek işbu incelemeye konu dosyada sonuçlandırılan davada; Mahkemenin 2024/213 Esas sayılı dosyası ile dava tarihi itibarıyla taraflar arasında feshin değerlendirileceği bir başka işçilik alacağı davası bulunduğuna ilişkin İlk Derece Mahkemesinin değerlendirilmesinde isabetsizlik bulunmadığı gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde;

1. Davacının iş sözleşmesinin haksız ve keyfî olarak, kötüniyetle feshedildiğini,

2. Çıkış kodunun gerçeği yansıtmadığını ve düzeltilmesi gerektiğini, İlk Derece Mahkemesinin fesih olgusunu tartışmaya gerek duymadan, anlaşılabilir şekilde ve gerekçesiz olarak davayı reddettiğini, kararın bozulması gerektiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, işten çıkış kodunun düzeltilmesi istemine ilişkin davada hukuki yararın bulunup bulunmadığı noktasındadır.

Mahkemeden istenilen hukuki korunmaya göre davalar; eda davaları, tespit davaları ve inşai davalar olarak ayrılmaktadır. Eda davalarında, bir şeyin yapılması, bir şeyin verilmesi veya bir şey yapılmaması istenmekte iken; inşai (yenilik doğuran) davalar ile de var olan bir hukuki durumun değiştirilmesi, kaldırılması veya yeni bir hukuki durumun yaratılması istenir. İnşai (yenilik doğurucu) davanın kabulü ile yeni bir hukuki durum yaratılır ve hukuksal sonuç genellikle bir yargı kararı ile doğar. Tespit davaları ise, bir hakkın veya bir hukuki ilişkinin var olup olmadığının yahut bir belgenin sahte olup olmadığının tespitine ilişkin davalardır. Tespit davası kendine özgü davalardan olup dava sonucunda verilen kararın icra ve infaz kabiliyeti yoktur.

Tespit davalarında davacının amacı, bir hak veya hukuki ilişkinin varlığının ya da yokluğunun veyahut içeriğinin belirlenmesi olup hak veya hukuki ilişkinin varlığı yahut yokluğu tespit davası açılabilmesi için tek başına yeterli değildir. Bundan başka, tespit davasının dinlenebilmesi için konusunu oluşturan hak veya hukuki ilişkinin var olup olmadığının Mahkemece hemen tespit edilmesinde davacının korunmaya değer güncel bir hukuki yararının bulunması gerekir. Tespit davaları eda davalarının öncüsü olduğundan eda davası açılmasının mümkün olduğu hâllerde, tespit davası açılmasında hukuki yararın bulunmadığı kabul edilmektedir.

Hukuki yararın bulunması dava şartı olup yargılamanın her aşamasında taraflarca ileri sürülebileceği gibi hâkim tarafından da resen gözetilir. Hukuki yararın bulunmadığının tespiti hâlinde davanın 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 115. maddesine göre dava şartı yokluğu gerekçesiyle usulden reddine karar verilmelidir.

Uygulamada çıkış kodunun gerçeğe aykırı olarak SGK'ya bildirildiği iddiasıyla işveren aleyhine açılan davalar, "çıkış kodunun düzeltilmesi davası" olarak adlandırılmakta ise de davanın SGK'ya yöneltilemediği de dikkate alındığında "tespit davası" niteliğindedir.

Somut uyuşmazlıkta; davacı tarafından 07.10.2024 tarihinde işe iade, bir

kısım işçilik alacaklarının tahsili ve işten çıkış kodunun düzeltilmesi talepli açılan davada, Mahkemece işten çıkış kodunun düzeltilmesi talebi yönünden tefrik kararı verilmiştir. Temyiz incelemesine konu çıkış kodunun düzeltilmesi talepli davada yapılan yargılamada, bu tespit davasının açılmasında davacının hukuki yararının bulunmadığı gerekçesiyle davanın, dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiştir.

Dosya kapsamı, dava dilekçesi içeriği ve tefrik kararı dikkate alındığında, davacının işten çıkış kodunun düzeltilmesi gerektiğinin tespitine ilişkin davayı açmakta güncel hukuki yararı bulunduğu açıktır. Mahkemece işin esasına girilerek dosya kapsamına ve yer alan delillere göre bir karar verilmesi gerekirken hukuki yarar yokluğu gerekçesiyle davanın usulden reddi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1.Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgilie iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,
30.06.2025 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

K A R Ş I O Y

Davacı işçi, iş sözleşmesinin davalı işveren tarafından haklı neden olmadan feshedildiği hâlde SGK'ya fesih sebebinin gerçeğe aykırı olarak bildirildiğini, bu nedenle işsizlik sigortasından yararlanamadığını ileri sürerek çıkış kodunun düzeltilmesine karar verilmesini istemiştir.

Davalı işveren, iş sözleşmesinin haklı nedenle feshedildiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

İlk Derece Mahkemesi dava tarihi itibarıyla feshin değerlendirileceği bir başka dava bulunduğu, davacının bu tespit davasını açmakta güncel hukuki yararının bulunmadığı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Karar davacı vekili tarafından istinaf edilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesince davacının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Davacı vekilince temyiz olunan karar, Dairemizce davacının somut davada güncel hukuki yararının bulunduğu gerekçesi ile oy çokluğuyla bozulmuştur.

Dosya içeriğine göre davacı işçinin bir kısım işçilik alacaklarının hüküm altına alınması, işe iadesine ve çıkış kodunun düzeltilmesine karar verilmesi için dava açtığı, Mahkemece çıkış kodunun düzeltilmesi konusuna ilişkin davanın tefrikine karar verilerek ayrı bir esas üzerinden bu davaya bakılarak

sonuçlandırıldığı anlaşılmaktadır.

Uygulamada çıkış kodunun gerçeğe aykırı olarak Kuruma bildirildiği iddiasıyla işveren aleyhine açılan bu tür davalar "çıkış kodunun düzeltilmesi davası" olarak adlandırılmakta ise de davanın, kural olarak SGK'ya yöneltilemediği de dikkate alındığında "tespit davası" niteliğinde olduğu kabul edilmelidir. Zira söz konusu dava ile işveren tarafından iş sözleşmesinin sona erme sebebi konusunda yapılan bildirim gerçeğe aykırı olup olmadığı tespit edilmektedir. Bu durumda 6100 sayılı Kanun'un 106. maddesi uyarınca güncel hukuki yararın varlığı aranacaktır.

6100 sayılı Kanun'un 106/2 hükmüne göre, kanunda belirtilen durumlar dışında tespit davası açan davacı, dava açmakta hukuken korunmaya değer güncel bir yararının bulunduğunu açıkça ortaya koymak zorundadır. Bu nedenle diğer davalarda aranan hukuki yarar yanında tespit davası açan davacının, kendisi için söz konusu olan tehlike veya tereddütlü durumun ortaya çıkaracağı zararın ancak tespit davası ile giderilebileceğini ispat etmesi gerekir. Şayet davacı, kendisini tehdit eden tehlikenin tespit davası ile giderilebileceğini ispat ederse hukuki yararının varlığından söz edilebilir. Tespit davası ile elde edilecek hukuki koruma başka bir yolla veya başka bir davayla sağlanabiliyorsa bu konuda tespit davası açmakta hukuki yarar bulunmamaktadır. Bir dava içerisinde iddia veya savunma olarak ileri sürülebilecek hususlar da tespit davasının konusu olamaz (Hakan Pekcanitez, Pekcanitez Usûl Hukuku, İstanbul, On Beşinci Bası, 2017, s. 976-977).

Davacı işçi; işe iade, olmadığı takdirde ihbar ve kıdem tazminatının ödenmesi talepli davadan tefrik edilen somut davada, işten çıkış kodunun düzeltilmesini istemiştir. İşçinin kıdem ve ihbar tazminatı taleplerinin kabul edildiğine veya işe iadesine ilişkin mahkeme ilâmı ile birlikte SGK'ya müracaat ederek çıkış kodunun düzeltilmesini sağlaması mümkündür. Belirtilen şekilde işçinin SGK'ya mahkeme kararını ibraz ederek çıkış kodunun düzeltilmesini sağlaması mümkün olduğuna göre, çıkış kodunun düzeltilmesi davasını açmasında güncel hukuki yararının varlığından söz edilemez. Nitekim SGK bu uygulamasını 11.03.2025 tarihli ve 2025/8 sayılı genelgesi ile "Sigortalılığın; kıdem tazminatı veya ihbar tazminatı ödenmeyecek şekilde işten ayrılış nedeni bildirilerek sona ermesi akabinde arabuluculuk anlaşma belgesi veya mahkeme kararı ile işçiye, kıdem tazminatı veya ihbar tazminatı ödenmesine yönelik karar verilmesi durumunda sigortalı işten ayrılış nedeni, sigortalı veya işverenin ilam niteliğindeki arabuluculuk anlaşma belgesi veya mahkeme kararı ile Kuruma müracaatı üzerine ilgili mahkeme veya arabuluculuk kararına uygun olan işten ayrılış nedeni ile değiştirilecektir." şeklinde açıklığa kavuşturmuştur.

Kesinleşmiş işe iade, kıdem ve/veya ihbar tazminatına ilişkin bir mahkeme kararına ya da arabuluculuk anlaşma tutanağı yahut anlaşma belgesine rağmen SGK'nın çıkış kodunu düzeltmemesi hâlinde, SGK'yı işlem yapmaya zorlayıcı bir karar için açılacak davanın ise SGK'ya yöneltilmesi gerekir. Zira böyle bir durumda;

fesih sebebinin gerçeğe aykırı olduğunu ortaya koyan kesinleşmiş bir mahkeme kararının, anlaşma tutanağının veya anlaşma belgesinin gereğini yerine getirmemiş olan, adı geçen Kurum olacaktır.

Diğer yandan somut dosyada davacı işçi, işsizlik ödeneği almak için işten çıkış kodunun düzeltilmesi amacıyla bu davayı açtığını belirtmiştir. Başka bir anlatımla, işbu davada güncel hukuki yarar işsizlik ödeneğinin alınabilmesini sağlamak olarak ifade edilmiştir.

Türkiye İş Kurumunun 2020/1 sayılı Genelgesi uyarınca işçi; fesih bildirimine ilişkin belgeler, ihbar ve kıdem tazminatının ödendiğini gösteren bordro, banka dekontu, arabulucu tutanağı, ihbar ve kıdem tazminatına hak kazandığını belirten veya 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 51. maddesi kapsamında fesih işleminin yapıldığı yönünde bir ifadeye yer veren kesinleşmiş mahkeme kararı gibi somut belgelerle Türkiye İş Kurumuna başvurarak işsizlik ödeneğinin ödenmesini isteyebilir.

Türkiye İş Kurumunun anılan Genelgesi uyarınca davacının işe iade, olmadığı takdirde ihbar ve kıdem tazminatının hüküm altına alınması istemiyle açtığı terditli davanın sonucuna göre işsizlik ödeneğini alabilme imkânı vardır. Diğer bir ifade ile işe iade davasında feshin haklı veya geçerli nedene dayanmadığına yönelik yapılan tespite göre işsizlik ödeneği talep edilebilecektir. Davacı işten çıkış kodunun düzeltilmesi talebiyle açtığı bu dava ile elde etmek istediği amaca işe iade veya ihbar ve kıdem tazminatına ilişkin dava sonucunda verilecek karar ile ulaşabilmektedir. Hâl böyle olunca, işten çıkış kodunun düzeltilmesine ilişkin inceleme konusu davanın açılmasında güncel hukuki yararın bulunmadığı açıktır.

İlk Derece Mahkemesinin güncel hukuki yarar yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine ve Bölge Adliye Mahkemesinin bu karara yönelik istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin kararı usul ve kanuna uygun olup kararın onanması görüşünde olduğumuzdan, Sayın Çoğunluğun bozma yönündeki görüşüne katılamıyoruz.